

BYGGVÄSTEN

Tidning till medlemmar i Byggnads Väst årgång 5 nr 1, mars 2014

Dags för
ORDNING
och **REDA**

SIDORNA 4-5

Max håller dammet i schack

SIDORNA 14-15

DEN STORA STRIDEN

OM ANSVARET SIDAN 7

**Lyxhotell
utmaning
för byggare**

SIDORNA 8-9

**Slaget
om
Plåt-SM**

SIDORNA 12-13

**"Slarv kan
leda till
arbetslöshet"**

SIDAN 15

Väst

BYGGNADS

Välkommen till nya Byggvästen

Jag heter Johanna Lundström och är den nya redaktören för Byggvästen. Till det första numret 2014 har vi genomfört några förändringar. Bland annat har vi plockat bort en del information som också går att hitta på vår hemsida byggnads.se/vast.

På så sätt kan vi göra tidningen lite luftigare och ge mer plats för våra reportage. Vi är självklart lyhörda för vad ni läsare tycker om den nya Byggvästen. Saknar ni något så hör gärna av er! Dessutom vill vi ha tips om vad som händer ute på era arbetsplatser

och vilka frågor ni vill att vi ska ta upp i tidningen.

I det här numret presenterar vi också projektet Ordning och reda som ni kommer att höra mycket om framöver. Ordning och reda är också sammanlänkat med frågan om huvudentreprenörsansvaret. När ni håller denna tidning i er hand så vet vi om avtalet mellan BI och Byggnads rivs upp. Det hann dock inte bli klart till den här tidningens pressläggning, men ni kan läsa mer om avtalet och huvudentreprenörsansvaret och turerna i avtalsrörelsen på sidan 7.

TIDNINGEN BYGGVÄSTEN

Utgivning: Fyra nummer per år
Adress: Byggvästen, Olof Palmes Plats 1,
413 04 GÖTEBORG

Ansvarig utgivare: Tomas Emanuelsson
Redaktör: Johanna Lundström
(text & foto om ej annat anges)

010-601 14 39,
johanna.lundstrom@byggnads.se
Redaktionskommitté detta nummer:
Charlotte Bejmyr, Linnea Ellström, och
Tomas Emanuelsson
Tryck: Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB

Byggnads Väst

KONTAKT

Alla kontor: 010-601 10 09
Medlemsservice: 010-601 14 14
vast@byggnads.se
byggnads.se/vast

KONTOR

Göteborg (regionkontor)
Olof Palmes Plats 1
413 04 GÖTEBORG
Fax: 031-774 33 77

Borås

Norrby Tvärgata 3, 2 tr
504 37 BORÅS
Fax: 031-774 33 77

Halmstad

Andersbergstringen 104
302 55 HALMSTAD
Fax: 010-601 13 98

Skövde

Box 417 (Besök: Torggatan 18, vån 3)
541 28 Skövde
Fax: 0500-44 75 09

Trollhättan

Swedenborg Center
Lasarettsvägen 9
461 52 TROLLHÄTTAN
Fax: 0520-48 92 99

Öppettider på kontoren:

Månd-torsd 8-12, 13-16, fred 8-12
(8-12 även dag före "röd dag"/afton)
Obs! Skövde Må-to 9-12, 13-15, fred
9-12

Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi hittar en tid som passar bättre.

Telefontider på samtliga kontor:

Månd-torsd: 8-12, 13-16

Fred: 8-12, 13-15 (Medlemsservice
8-12)

A-KASSAN

Telefon: 010-601 18 00
E-post: a-kassan@byggnads.se

Telefontider

Ersättning, medlemskap och avgifter
Månd-fred: 9-11

Utlandsarbete

Månd, onsd och fred: 9-11

Omprövning eller överklagan

Månd-fred: 9-11

Obs! Alla handlingar sänds till Arjeplog

Kassakort skickas till:

Byggnads a-kassa,
FE36, 930 87 ARJEPLOG

Alla övriga handlingar till:

Byggnads a-kassa, FE36,
930 88 ARJEPLOG

På förstasidan syns Fredrik Albinsson som arbetar på Erlandssons Bygg och deltog i företagets olycksövning.

Ett telefonnummer för fackliga frågor

010-601 10 00

Mycket står på spel just nu

som gör att vi kan utveckla och stärka dig som löntagare. Det är då vi kan kräva löneformer som är mätbara utifrån prestation och inte sätts genom godtycke från arbetsgivare, bevaka rätten till arbetstidsförkortning, en

skäligen peng att ha under semestern.

I den stund jag sitter här och ska skriva min krönika för Byggvästen är det mycket som står på spel. Jag hoppas att en av de stora frågorna vi har är löst när du läser det här. Det gäller frågan om ett huvudentreprenörsansvar. Vi behöver ett verktyg för att säkerställa alla anställdas rätt att ha hyfsade villkor på sin arbetsplats och omfattas av de kollektivavtal som slutits mellan arbetstagarorganisationen och arbetsgivare under de senaste 70 till 80 åren i Sverige. Dessa unika avtal som gjort vårt land till ett av de länder i världen med bäst välfärd.

Ja, förhoppningen är att även BI ska inse vikten av att försvara och utveckla den svenska modellen till förmån för de som arbetar och bedriver seriös verksamhet.

Har vi nu detta verktyg är det viktigare än någonsin att vi är starkt organiserade på våra företag och arbetsplatser. Medlemskapet är nämligen grunden

” Om fler väljer att åka snålskjuts kommer det att synas i lönekuvertet

Allt detta och lite till i våra avtal hänger på vår styrka som organisation. Den styrkan får vi genom att alla som omfattas av våra avtal är medlemmar. Om fler väljer att åka snålskjuts och säga ”jag behöver inget avtal eller skydd” kommer det att synas i ditt lönekuvert och ditt skydd på arbetsplatsen.

Även när det gäller att skydda oss från olyckor försöker nu arbetsgivare och jurister att byråkratisera arbetet kring våra skyddsombud. Det för att själva ta makten över arbetsmiljön på arbetsplatserna. Vi har under de senaste åren sett en kraftig försämring av arbetsmiljön. Att då resa byråkratiska hinder för att vi skall kunna utse och utbilda skyddsombuden är olyckligt.

Här hoppas jag att arbetsgivarna tar sitt förnuft till fånga och att vi hittar en gemensam lösning, det har vi ett gemensamt ansvar för. Ingen vill fortsätta på den väg vi är på med fler döda och ökat antal olyckor.

Även politiskt behöver vi få förståelse för att den nedmontering av skyddet mot arbetslöshet och sjukdom måste stoppas. Hittar vi inte fram här kommer vi under de närmaste åren dela arbetsmarknaden i ännu större grad i ett A-, B- och C-lag. Vi kommer alltid att tillhöra förlorarna för att vi lever i en mycket konjunkturkänslig bransch. Är du nyfiken inför årets alla val, hör av dig så kan vi komma till din arbetsplats för att diskutera och prata igenom hur vi kan stärka och utveckla våra skydd istället för att montera ner.

Sedan avslutar vi våren med kongress. Denna gång genomförs kongressen på Arlanda i Stockholm under 4 dagar. Vi har en hel del motioner, skrivelser och rapporten att arbeta igenom. Hoppas kunna återkomma med mer information om innehåll inom kort då med hjälp av våra valda ombud som vi även kommer att presentera på vår hemsida.

Tomas Emanuelsson
Ordförande Byggnads Väst

Trio ska skapa ORDNING och

REDA

Krafttag krävs mot svartjobben och den avtalslösa byggmarknaden.

Det menar Byggnads Väst som dragit igång projektet Ordning och reda där facket aktivt söker upp arbetsplatser där det finns misstanke om oegentligheter.

– Problemen har eskalerat. Det finns många kolsvarta verksamheter och vi måste ta ett samlat grepp.

Det säger Mats Gröndahl, som arbetar med avtalsfrågor på Byggnads Väst. Han har ägnat de senaste månaderna åt att ta fram metoder som ska få bukt med den avtalslösa arbetsmarknaden i regionen.

Nu är det tänkt att dessa metoder ska omsättas i praktiken. På regionfullmäktige i december beslutades det att avsätta pengar till projektet Ordning och reda, där Byggnads Väst aktivt ska söka upp arbetsplatser där det finns misstanke om långa entreprenadkedjor och oseriösa företag. Tre ombudsmän sköter bevakningen.

– Tidigare har vi bara kunnat skrapa på ytan, säger Anders Johansson, som tillsammans med Mikolaj Kosieradzki och Jan Nyqvist ingår i projektet Ordning och reda.

Ombudsmännen ska göra oannonserade besök på framförallt större arbetsplatser och se till att byggnadsarbetarna har rätt lön och ersättningar enligt gällande kollektivavtal.

– Företagen ska känna att vi har koll på dem, att de inte kan komma undan, säger Mikolaj Kosieradzki.

Och även om gästarbetarna får betalt så är det långt ifrån säkert att det går

rätt till, menar Anders Johansson.

– De betalar inte ut riktiga löner, ingen riktig skatt och inga riktiga trakamenten. De försöker kringgå den svenska lagstiftningen på alla möjliga sätt.

Den senaste tiden har flera fall uppmärksammats där byggnadsarbetare har blivit blåsta på ersättning. I höstas uppdagades det till exempel att svart arbetskraft från Rumänien arbetade med att renovera Varbergs kommunhus. Företaget var anlitat av den huvudentreprenör som Varbergs kommun hade valt för att utföra ombyggnationen. Överenskommelsen med Byggnads var att arbetarna skulle få 175 kronor i timmen före skatt. I stället fick byggarbetarna bara 100 kronor, svart.

Och det skulle bli ännu värre, till slut fick arbetarna ingen lön alls. När fallet blev känt hade gästarbetarna inte fått lön på 2,5 månader och hade knappt pengar till mat.

– Ju fler entreprenörsled, desto gråare och svartare blir det, säger Jesper Carls-

son på Byggnads Väst i Halland som har haft hand om fallet med de utnyttjade rumänera.

Störst andel utländska byggarbetare kommer från Polen, men det är också vanligt med arbetskraft från Lettland, Litauen, Bulgarien och Rumänien.

Mikolaj Kosieradzki har själv polskt ursprung och har de senaste åren arbetat som tolk när Byggnads Väst gjort arbetsplatsbesök. Han säger att i Polen är facket svagt, bara cirka fem procent är anslutna. I stället går man till domstol om det uppstår en konflikt med arbetsgivaren.

– Här i Sverige står de utan de redskapen. Samtidigt kan man se att pols-

”Företagen försöker kringgå lagstiftningen på alla möjliga sätt

Anders Johansson

Tungt uppdrag. Mikolaj Kosieradzki, Anders Johansson och Jan Nyqvist ska jaga arbetsgivare som försöker komma runt svensk lagstiftning.

ka byggarbetare får allt mer koll och att de delar med sig av informationen.

En annan utmaning för Byggnads är att få de utländska byggnadsarbetarna att känna att facket står på deras sida och att det kan löna sig att bli medlem.

– Det handlar inte om att bekämpa

dem, utan att visa vad vi kan göra för dem, säger Mats Gröndahl och tar upp bygget av bron Röde orm i Göteborg som ett lyckat exempel. Där anlätades utländsk arbetskraft av ett bemaningsföretag.

– Mer än hälften blev medlemmar efter att vi hade besökt dem.

”Helt rätt väg att gå”

Johan Danielsson (S) är EU-samordnare på LO och kandiderar till EU-valet. Han vill stärka den svenska kollektivavtalsmodellen och hoppas kunna driva de frågorna i Bryssel.

Byggnads Väst har tillsatt tre ombudsmän som ska ut på arbetsplatserna. Vad tror du om den modellen?

– Jag tror det är helt rätt väg att gå. Det är viktigt att facket är ute och ser till att de regler som vi har i dag följs.

Om du får en plats i Europaparlamentet, vad kommer du att göra då?

– Grunden till de här problemen härrör från EU-rätten och inte minst Lavaldomen där möjligheten att använda svenska kollektivavtal begränsas. Jag vill arbeta för att ändra EU:s syn på arbetsrätten.

Är Sverige ensamt i EU om att driva dessa frågor?

– Nej, det här är en problematik som finns i flera länder. Och det finns positiva signaler, exempelvis har Tysklands regering slagit fast att det ska finnas ett huvudentreprenöransvar.

Vilka metoder tror du är effektivast för att få bukt med problematiken?

– En halvan handlar om det fackliga arbetet, som till exempel Ordning och reda. Den andra halvan handlar om att ändra EU:s författning. Det är något som vi måste göra för få bukt med de här problemen på lång sikt.

Hälsoregister öppet för byggarbetare

Blev du undersökt av Bygghälsan mellan 1971 och 1993? Då kan du finnas med i ett hälsoregister som använts i olika studier om arbetsmiljö och arbetsskador. Enligt personuppgiftslagen har den som blivit registrerad rätt att få veta vilka uppgifter som finns i registret. Registret omfattar drygt 389 000 personer.

Uppgifterna varierar lite beroende på när hälsoundersökningen gjordes men innehåller bland annat information om yrke, arbetsförhållanden, blodtryck, längd, vikt och hörsel. Numera finns registret hos Umeå universitet och vill du veta mer om registret och vad som står om dig där kan du kontakta Bengt Järholm bengt.jarholm@envmed.umu.se.

Det går också bra att skicka brev (Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet, 901 87 Umeå) och uppgi ditt personnummer och vart svaret ska skickas.

Nya a-kasserutiner för arbetslösa

Tidigare fick Byggnads regelbundet information från a-kassan om arbetslösa medlemmar, vilket gjorde att vi kunde sänka medlemsavgiften. Denna information kommer vi inte längre att få.

För att det inte ska drabba dig som var arbetslös vid årsskiftet får du behålla den lägre avgiften tills vidare. När du kommer ut i arbete igen måste du därför meddela din nya inkomst.

Kontakta din region eller logga in på Byggnads medlemsinloggning där det också går att rapportera in lön. Felaktigt inbetalda avgifter till a-kassan hanteras separat. På **byggnads.se** kan du läsa mer om avgifter, hitta din region och logga in som medlem.

Reglerna för a-kassan förändrades årsskiftet då arbetslöshetsavgiften togs bort, vilket innebär att det totalt sett blev billigare att vara med i a-kassan.

Vi tycker till

1. Vad föredrar du? En timmes kortare arbetsvecka eller en till semestervecka?

2. Kan du tänka dig att jobba efter 65?

Niclas

Niclas Boring

Rörläggare, Kjellners Rör, Herrljunga

1. En veckas semester, den upplevs som längre än kortare arbetstid.
2. Nej, inte som det känns nu.

Patrik

Patrik Johansson

Betongarbetare, Lidans byggservice, Lidköping

1. Klart en till semestervecka.
2. Ett rungande nej till arbete efter 65!

Erik

Erik Karlsson

Tage & Söner, Varberg

1. Jag föredrar en kortare arbetstid.
2. Jag började jobba när jag var 18 år och kan inte tänka mig att arbeta efter 65.

Anders ny på Skövdekontoret

Anders Fransson är det senaste tillskottet av ombudsmän på Byggnads Väst. Han jobbar på Skövdekontoret och har varit fackligt aktiv sedan 1992.

Innan Anders började på Byggnads jobbade han heltid med fackliga frågor ute på företag. Bland annat har han varit lagbas och jobbat med förhandlingsfrågor.

I skrivande stund pågår också en rekrytering av två nya ombudsmän till kontoret i Göteborg.

Ulf & Jonas

Ulf Lindblad och Jonas Sävefjärd

Byggarbetare, Rydler's Bygg, Vårgårda

1. En veckas semester säger vi, det känns bättre än en timme den kan man både ha och mista.
2. Svårt att svara på, kanske blir illa tvungen att arbeta efter 65 år men med ett mindre tungt arbete.

Therese

Therese Wagerland

Blivande betonglärling, Erlandssons, Kungshamn

1. En till semestervecka. Sammanhängande ledighet känns bättre eftersom man får mer gjort.
2. Nej tack. Jag anser att man gjort sitt i arbetslivet då.

Fredrik

Fredrik Blomberg

Snickare, Asplunds Bygg, Falköping

1. En veckas semester. Det är bättre utnyttjande av ledighet med familjen.
2. Nej. Då har jag gjort mitt och ska njuta och resa resten av tiden.

Niklas

Niklas Andersson

Träarbetare, Erlandssons, Kungshamn

1. I så fall väljer jag en timmes kortare arbetsvecka. Man tjänar ju på det i längden.
2. Nej. Jag tänker då inte göra det i alla fall.

”Jag tror vi har en jättestor utmaning hur vi ska hantera den globala arbetsmarknaden”

Läs mer om vad **Jonas Attenius** och de andra kongressombuden har för tankar inför kongressen 2014 på byggnads.se/vast

Ansvarsfrågan splittrar parterna

När ni läser detta så kan avtalet med BI vara uppsagt och en konflikt är i full gång. Eller så har Byggnads och arbetsgivarna kommit överens om huvudentreprenörsansvaret.

Vi reder ut turerna i den dramatiska avtalsrörelsen.

Förra årets strejkhott avblåstes i sista sekund då parterna lyckades komma överens om att tillsätta en arbetsgrupp som skulle ta fram ett förslag om hur entreprenörens ansvar för arbetarna kan regleras i kollektivavtalet.

Men i praktiken befann sig parterna långt ifrån varandra.

– Arbetsgiversidan menar att det räcker med IDO6 och att man har koll på vilka som är på byggarbetsplatserna. Men det reglerar ju inte arbetstid, lön och villkor, säger Jesper Carlsson, avtalsansvarig på Byggnads Väst.

” Jag ser inte att viljan finns hos arbetsgivaren

Jesper Carlsson
Avtalsansvarig

Arbetsgruppen, som består av parter från både Byggnads, Sveriges byggindustrier (BI) och oberoende sakkunniga fick på sig till den 15 februari i år att ta fram ett förslag. Är Byggnads inte

nöjd med förslaget sägs avtalet upp med omedelbar verkan.

– Vi blir helt enkelt avtalslösa. Det yttersta vapnet i ett sånt här läge är att gå i konflikt, säger Jesper Carlsson.

För Byggnads är huvudentreprenörsansvaret en av de viktigaste frågorna i avtalsrörelsen. Därför skrevs klausulen om uppsägning in i förra årets avtal.

– Det är alltid bäst om man kan lösa något gemensamt. Men som jag ser det finns inte den viljan hos arbetsgivaren. Den svenska modellen håller på att totalt undermineras, säger Jesper Carlsson.

Byggnads vill ha ett huvudentreprenörsansvar där huvudentreprenören är ansvarig för att se till att regler om säkerhet, arbetsmiljö, lön, kollektivavtal och arbetsvillkor följs. Oavsett hur långt ner i underentreprenörskedjorna du befinner dig. Liknande system finns redan i Norge och Tyskland.

Den 20 februari fattades beslutet av Byggnads förbundsstyrelse, vilket skedde efter Byggvästens pressläggning. Enligt Jesper Carlsson har det varit väldigt mycket ”locket på” i arbetsgruppen, därför har han inget förhandstips att ge.

– Men min känsla är att det kommer bli en konflikt.

Så här tycker Byggnads

- De långa underentreprenörskedjorna ökar risken för arbetsmiljöproblem och lönedumpning.
- Ett huvudentreprenörsansvar innebär lika villkor för alla, oavsett var i kedjan man befinner sig.
- Om huvudentreprenören tog ett större ansvar för underentreprenörerna skulle det bli svårare för oseriösa företag att etablera sig.

Så här tycker BI

- Ett huvudentreprenörsansvar innebär en konkurrensnackdel för de seriösa företagen.
- Byggbranschen behöver i stället en skyddslagstiftning mot osund konkurrens som inkluderar alla företag.
- Utländska företag ska ha anmälningsplikt och månadsrapportering till Skatteverket ska förenklas.

KRÖNIKA

Jack Rolka
Ombudsman

Vår frustration, en styrka eller ett fördärv?

Så står vi inför en uppladdning. En avgörande fråga säger många. I skrivande stund är vetskapen liten, men när detta läses vet vi nog ganska väl om vi kommer testas till det yttersta. Ordning och reda och huvudentreprenörsansvar är Byggnads viktigaste fråga just nu.

Hur långt vi når hänger på många faktorer. Det intressanta är vad vi kommer att göra med det garanterade missnöje som uppstår om vi inte når ända fram. Våra högsta företrädare kommer att kölhalas och ett missnöje sprids bland oss.

När vi hamnar där, när frustrationen når sin kulmen, då är det dags för oss att tänka till. Vem är det som skrattar åt oss när vi kastar skit på oss själva? Vem skrattar åt oss när vi inte klarar av att hålla samman?

När vi tittar bakåt kan vi med tydlighet utläsa hur tidigare generationer har fått kämpa. Låt oss inte hamna i fällan och tro att någon annan kommer lösa det åt oss den här gången. Huvudentreprenörsansvar är en viktig fråga just nu, men det kommer att uppstå nya situationer som sätter oss på prov och skapar frustration. Frågan är om denna frustration blir en styrka eller ett fördärv?

Det frustrerande med att vara fackligt aktiv är att det inte finns någon målgång. Jobbet måste göras och sammanhållningen måste upprätthållas. Samtidigt är det ganska befriande, hade en målgång funnits hade vi ständigt gått och tänkt att nu är vi väl ändå i mål. Det behöver vi inte fundera på. Det handlar om att arbetet måste göras, varken mer eller mindre.

På hemmaplan. Roger Backner har haft samma arbetsplats i många år. Innan utbyggnaden av Gothia Towers jobbade han på Svenska Mässan.

De har ett riktigt HÖJDARJOB

För många byggnadsarbetare är tredje tornet i Gothia Towers det högsta projekt som de jobbat med.

Men det är inte höjden i sig som är utmaningen.

– Man får pälsa på sig rejält, säger takläggaren Cliff Lackovic som tillsammans med sina kollegor befinner sig på Gothia Towers tak, 29 våningar upp.

Just nu lägger de isolering och sen

väntar taket som ska göra tornet tätt.

– Utsikten är bra, men det är jåkligt kallt här uppe, konstaterar han.

Framförallt är det blåsten som känns rejält när man befinner sig 90 meter ovanför marken.

Ännu lite högre upp är Roger Backner som står på en ställning och svetsar fast de balkar som ska hålla den högsta delen av taket på plats. Gothia Towers har

varit hans arbetsplats i nästan tre år.

Egentligen är det ingenting som är lätt i ett sånt här projekt säger Roger som jobbat med i princip hela huset. Han har dessutom varit med och byggt den glasade gång som går mellan det tredje tornet och mellantornet, ett projekt som tillhör en av de största utmaningarna. Gången är bara fastgjuten på ena sidan, på den andra änden ligger det bara och glider. Eftersom tornen

Takläggare. Cliff Lakovic har spenderat fyra veckor på tredje tornets tak.

Fasadarbete. Fasaden är nästan klar men på insidan är det mycket kvar att göra.

Gips i massor. Adam Ekemalm gipsar undertaken på de lägre våningarna.

vajar i vinden så måste det finnas en viss rörlighet i konstruktionen, annars finns det risk för att gången spricker.

Invändigt är det mesta prefab. Hotellrummen består av moduler som monterats på den glidformsgjutna mittpelaren och badrummen levererades helt färdigbyggda, det är bara att koppla in rör och ledningar och ta bort plasten från toalocket, sen är allting klart.

När väl pelaren var gjuten tog varje våningsplan bara en vecka att bygga. För att lyfta allting på plats placerades en kran på 29:e våningen.

I slutet av oktober är det tänkt att de första hotellgästerna ska checka in och vid nyår ska huset vara helt färdigt.

▶ THREE TOWERS

- Sysselsätter mellan 30 och 40 företag.
- Kostar cirka 1 miljard.
- Påbörjades april 2011.
- Klart december 2014.
- 29 våningar högt och Göteborgs högsta hus.
- Det nya hotellet har plats för 500 hotellrum.
- Förutom det nya tornet har mellantornet blivit sex våningar högre och har numera en utomhuspool och ett spa.

Jesper Carlsson
Avtalsansvarig

Fattiga slås ut i ett avtalslöst USA

Något som diskuteras allt mindre är systemet med kollektivavtal. Många vet inte, eller bryr sig inte, om vad kollektivavtal innebär. Faran med denna omedvetenhet är att man tror att lön och villkor är lagligt reglerade. Men så är det inte i Sverige. Här avtalar parterna på arbetsmarknaden (fack- och arbetsgivarföreningarna) fram regler och villkor i avtalsförhandlingar.

Ett avskräckande motexempel till den svenska modellen är hur det ser ut i USA. Där har facket inte den kraft som svenska fackföreningar har. Mycket beroende på att få arbetstagare är medlemmar i facket. Få medlemmar innebär som bekant att man blir svagare. Detta innebär att man i USA har lagstiftat om en lägsta lön som i dag är 7,25 dollar/tim (ca 49 kronor) och som eventuellt ska ökas till 11,50 dollar/tim (ca 78 kronor). Dessa lönenivåer går givetvis inte att leva på. I stället tvingas folk dubbelarbета och bli beroende av hyresstöd och matkuponger.

Denna modell med svagt fack och ett starkt kapital gynnar bara en part, nämligen arbetsgivaren.

I kölvattnet av denna verklighet så uppstår det andra organisationer som vill vara med och ta ansvar. Eller kanske vill de bara tvätta bort sitt dåliga samvete? Som The Giving Pledge som startades av it-entreprenören Bill Gates och hans fru Melinda tillsammans med miljardären Warren Buffet.

Det finns två krav för att få vara med; du ska vara god för minst en miljard dollar och du vill ge bort hälften. Hittills har över 100 personer nappat på idén. Allt fler kapitalister skänker pengar till välgörenhet. Välgörenhet i sig är det inget fel på, men ställt mot de orättvisa villkoren för arbetarna gör att man får en fadd smak i munnen. Är det så vi ska ha det 2014, att arbetare ska vara beroende av välgörenhet? Jag tycker inte det.

Bättre att anställda får löner och villkor som går att leva på i stället för allmosor från denna typ av organisationer.

Hallå där...

Christer Niklasson

som är samordnare på Arbetsförmedlingen Bygg i Göteborg och den som har koll på var byggjobben finns i regionen.

Hur ser arbetsmarknadsläget ut för byggarbetarna just nu?

– Läget ser ut ungefär likadant ut som för ett år sedan. Många företag är optimistiska inför 2014, men jag är lite tveksam om det blir så bra. En stor andel av de planerade projekten är bostäder, men det råder fortfarande stor oro ute i Europa vilket även påverkar oss i Sverige. Så frågan är om det finns köpare till alla bostäder?

Vilka byggyrken är det som efterfrågas mest?

– Snickare. Det är högst arbetslöshet bland snickare, men också störst efterfrågan. När det blir ett uppsving i byggandet är det snickarna som drar störst fördel av det, eftersom de är involverade längst i byggprocessen.

Och vilka har svårast att få jobb?

– Det är lärlingarna. Många företag är tveksamma till att anställa lärlingar och väljer i stället att anställa vanlig personal, trots att det kostar mer. En orsak kan vara att man känner sig osäker på vad en lärling kan.

Det byggs mycket i regionen just nu. Vilka stora projekt är på gång där det kan bli många arbetstillfällen?

– Det fylls på med flera nya projekt men hur det påverkar arbetsmarknaden är svårt att säga, det beror på om utländska företag anlitas. 2015 ska både arbetet med Marieholmstunneln och Göta Älvsbron påbörjas. Sen kommer Västlänken i gång runt 2017–2018. Det planeras också mycket nya bostäder, men det är svårt att säga om alla dessa planer blir av.

Arbetslösheten

Västra Götaland: 3 686 arbetslösa/i program. Varav 1 128 är lärlingar (792 under 25 år).

Halland: 617 arbetslösa/i program. Varav 213 är lärlingar (153 under 25 år).

Siffrorna är från 31 januari.

Vad medlemmarna tjänar

De flesta jobb kan mätas. Det är inte ovanligt att lönen ökar med 20 kr/tim eller mer. Det höjer dessutom både pension och semesterlön. Regionens högsta förtjänster redovisas

här. Samtliga mätningar finns bakom medlemsinloggningen på Byggnads hemsida, byggnads.se. Frågor om statistik och prestationslön kontakta **Conny Johansson, 010-601 14 13**.

Prestationslönestatistik TBMA** 1 okt – 31 dec 2013

	Företag	Objekt,ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
1	PSAB	Marklandsgatan, Göteborg	491 tim	285,00	Ackord
2	Jacobsson Byggnads	Stenunge Sund, Stenungsund	6493 tim	256,01	Ackord
3	RCC Göteborg	Seatons Strand, Göteborg	6721 tim	236,96	Ackord
4	Asplunds Bygg Falköping	Billingskolan, Skövde	2841 tim	228,77	Ackord
5	Stenmarks Bygg	Socketbruket, Lidköping	1961 tim	223,01	Ackord
6	Asplunds Bygg Falköping	Billingskolan, Skövde	1944 tim	221,17	Ackord
7	Majvik Bygg	Hönekulla Höjd, Mölnlycke	853 tim	220,13	Ackord
8	Peab Sverige	Spån- och Timmervägen, Skövde	1346 tim	219,34	Ackord
9	Majvik Bygg	Hönekulla Höjd, Mölnlycke	4491 tim	219,21	Ackord
10	MVB Backordgården	Hyveln, ASKO Lidköping	1220 tim	219,08	Ackord
11	MVB Backordgården	Hyveln, ASKO Lidköping	5777 tim	219,06	Ackord
12	Asplunds Bygg Falköping	Claesborgs Förskola Skövde	1514 tim	215,83	Ackord
13	MVB Backordgården	Helde, Götene	605 tim	215,47	Ackord
14	MVB Backordgården	Helde, Götene	309 tim	215,18	Ackord
15	Llentab	Uffes bildelar, Henån	833 tim	214,77	Res**

* TBMA=Trä Betong Mur Anlägg ** Resultatlön

Prestationslönestatistik övr yrken 1 okt – 31 dec 2013

	Företag	Objekt,ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
VVS	Bravida Sverige	Giganten	2 474 tim	241,34	Ackord
VVS	Imtech VS-teknik	Delegården Främmestad	211 tim	228,21	Ackord
VVS	Imtech VS-teknik	Örslösa Kyrka	275 tim	184,98	Ackord
Platt	Halmstad Kakelhus AB	Badhusgatan 14	34 tim	216,34	Ackord
Platt	Ulricehamns Kakel & Klinker	Åsundaterrassen Ulricehamn	866 tim	216,14	Ackord
Platt	Halmstad Kakelhus	Backordhusgatan 3 A	46 tim	207,92	Ackord
Golv	Assmundssons Golv	JM Danska Vägen, Göteborg	67 tim	309,37	Ackord
Golv	Golvet Göteborg	NCC Tölö	131 tim	300,83	Ackord
Golv	Golvet Göteborg	NCC Tölö	140 tim	296,82	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div. arbeten 10, Göteborg	8 tim	238,28	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div. arbeten 7, Göteborg	8 tim	192,90	Ackord
Glas	Kortedala Glasmästeri	Div. arbeten 4, Göteborg	6 tim	189,87	Ackord

Dags att söka årets kurser

Vet du om att det finns ett stort kursutbud för dig som vill lära dig mer om facket och dina rättigheter? På byggnads.se/vast hittar du vårt studieprogram. Har du frågor mejla fackligutbildning.vast@byggnads.se eller ring **010-601 10 09** och fråga efter **Jack Rolka**, **Gunilla Haag** eller **Thomas Nilsson**.

Byggsemestern

Byggsemestern 2014 är i större delen av Byggnads Väst förlagd till vecka 28–31. Undantaget är Halland, förutom Kungsbacka, där fyra veckors semester tas ut under perioden vecka 27 till 32.

EN TRISSLOTT

för din mejladress och ditt mobilnummer

Allt mer information skickas via mejl och sms. Därför är det viktigt att vi har aktuella mejladresser och mobilnummer till våra medlemmar. Mejla uppdaterad information tillsammans med medlemsnummer eller personnummer till:

epostanmalan@byggnads.se.

Som tack för hjälpen får de 5 000 första uppgiftslämnarna en digital trisslott sänd till sin mejladress.

Höjd ersättning till föräldralediga

Från och med 1 januari 2014 får du som är privatanställd förälder inom LO-kollektivet (på de arbetsplatser där kollektivavtal finns) 10 procent extra av din lön, under max 180 dagar, när du tar ut föräldrapenning.

Föräldrapenningtillägget kan betalas som längst tills barnet fyller 18 månader eller 18 månader efter adoptionstillfället.

Eftersom tillägget är utformat som en försäkring är det inte arbetsgivaren som betalar ut ersättningen.

Istället får var och en ansöka om ersättning hos AFA försäkring, vilka kommer att handlägga försäkringen.

I och med att

man har valt en försäkringslösning kostar det lika mycket för arbetsgivarna oavsett om de anställer en kvinna eller en man. Försäkringen är en kostnadsneutral lösning.

Information och ansökan finns

på afaforsakring.se. Har du frågor om föräldraförsäkringen eller andra försäkringsfrågor kan du även ringa

010-601 10 00

eller skicka mejl till

byggnadsnu@byggnads.se.

HYR EN STUGA VID HAVET

Byggnads har stugor på Gullholmsbaden och Tanumstrand som man kan hyra till ett förmånligt pris. Sista ansökningsdag för perioden juni–augusti är 31 mars och dessa platser lottas ut. Priser, ansökningblankett m.m. finns på byggnads.se/vast under rubriken **Fritidshus att hyra**. Eller ring **010-601 13 88**.

Byggnads på Facebook

Har du kollat in Byggnads livliga Facebookgrupp? Adressen är [facebook.com/byggnads](https://www.facebook.com/byggnads). Ge dig gärna in i diskussionerna!

Nästan klar. Oscar Larsson formar kanterna på rörstosen. De färdiga lådorna bedöms både utifrån mått och utförande.

Tävlingen där varje MILLIMETER räknas

**En falsad låda med skjutbart lock och en rörstos.
Svårt eller lätt?**

Det beror på vilken plåtslagarelev man frågar.

ELEVERNA PÅ BRÄCKEGYMNASIET

i Göteborg har hållit på med tävlingsuppgiften sedan i morse. Nu är det bara några timmar kvar och Gustav Strömblad känner ett visst tvivel.

- Uppgiften är hyfsat svår och jag hinner nog inte klart, säger han och tittar på sin falsade låda i lackerad stålplåt.

Gustav har fortfarande inte börjat på rörstosen som ska sitta på locket, och som i sin tur också ska ha ett lock. Just tidspressen ger tävlingen en extra dimension och läraren Jari Oinonen berättar att två av de 16 eleverna redan har gett upp, något gick snett på vägen och nu är det för lite tid att börja om på nytt.

- Det är en ganska knepig uppgift, säger Jari.

Knepig inte minst för att uppgiften innehåller så många falsar och varje fals måste vara exakt fem millimeter. När det gäller höjd och bredd och andra mått så dras det av en poäng för varje

Ont om tid. Gustav Strömblad tror inte att han blir klar med sin låda. Klarar man inte tidsgränsen får man noll poäng.

Finlir. Felix Arvsell justerar rörstosen. Materialet är 0,6 mm lackerad stålplåt, vilket är en tunnare plåt än vad eleverna är vana att jobba med.

millimeter som avviker. Även själva utförandet och estetiken ger poäng. Den som är snabbast klar får dessutom extrapoäng och missar man deadline så får man nöja sig med noll poäng.

En som siktar på att bli klar först är Felix Arvsell. Han håller på och finjusterar rörstosen och säger segervisst att han håller på med sista delen.

- Det är viktigt att vara först, men helst ska jag vara både snabbast och bäst.

Men klasskompisen Oscar Larsson, som står vid bordet bredvid Felix, kan bli en farlig konkurrent när det gäller snabbast inlämning.

- Jag är snart klar. Uppgiften är ganska lätt, säger Oscar som också håller på med rörstosen.

Plåtslagarna på Bräckeskolan går en ljus framtid till mötes. Det är få unga som vill bli plåtslagare och därför är det ingen större konkurrens om jobben. Flera som går på Bräcke gymnasiet fick

tips om utbildningen via skolinformation. Som Gustav Strömblad.

- Jag fick komma hit på studiebesök och tyckte det verkade roligt.

Hur gick det då för Bräckeleverna? Jo det blev en annan Felix, nämligen Felix Uppman, som knep förstaplatsen. Nu återstår att se om han blir en av de sex lyckliga som går till final den 16 maj.

OM PLÅT-SM 2014

- Hålls för 28:e gången
- 182 plåtslagarelever deltar
- 6 stycken går till final
- Final 16 maj i Umeå
- Arrangeras av Byggnads och Plåtslagarnas riksförbund

Hallå där...

Johanna Mörk från Falköping. Johanna är 20 år och gick ut Skövde gymnasiums VVS-program 2013 och är nu lärling hos Radiator.

Nästan alla unga byggnadselever väljer att bli snickarlärlingar. Varför gick du mot strömmen och valde VVS?

- Jag tyckte det verkade roligt, ett mångsidigt jobb. Sen har pappa en kompis som är VVS-montör och det var så jag blev intresserad.

Vad fick du lära dig under utbildningen?

-Allt möjligt. Lite svetsning, koppla pannor, värmesystem, vatten och så teori.

Nu är du anställd som lärling på Radiator i Mariestad. Vad gillar du med jobbet?

- Just att det är så mångsidigt, jag får göra allt från att koppla radiatorer till att lägga rör.

Har du fått göra något riktigt skitgöra, jag tänker läckande avloppsrör och dylikt?

- Jodå, men det är bara att bita ihop.

Är familj och vänner på dig och vill att du ska hjälpa dem att montera disk- och tvättmaskiner?

- Det har blivit en del såna frågor, så jag brukar få hjälpa till en del.

Till sist, vad gör du om fem år

- Då är jag utbildad montör.

5

TIMMAR

Så mycket tid får alla medlemmar ägna åt facklig information på betald arbetstid varje år.

Steg 1. Max Andersson suger upp det rivna och krossade avfallet.

Steg 2. Eventuella stopp bankas loss.

Slutet sy dammfri

Rivningsarbete är inte känt för att vara rent och välplanerat. Men det finns goda exempel

Som tennisbollar. Inte större. Till den storleken ska rivningsmassan bilas ner för att sugmetoden ska fungera som bäst. Större klumpar tenderar att fastna i den ormliknande slangen som transporterar krosset.

Vi besöker rivningsföretaget Vallda Riv och Håltagning AB. De har ånyo fått uppdraget att riva innan en renovering av badrum och till viss del kök på Guldheden i Göteborg. Metoden de använder är prövad av dem i flera år. Den klarar att hålla luften i princip fri från synligt damm under rivningen. Något som är värt att uppmärksammas eftersom det tyvärr är ovanligt.

Besökare upplever att luften är klar och att dammlukten lyser med sin

Steg 3. Krosset leds ut genom ett hål.

Steg 4. Krosset färdas till bilen.

Slarv med skydd kan leda till arbetslöshet

Att slarva med sin personliga skyddsutrustning innebär inte bara att hälsan sätts på spel – man kan även riskera att bli arbetslös.

I ett nyligen avslutat ärende fick en medlem efter nästan elva år avsluta sin anställning. Företaget där han var anställd arbetade mycket med olika plaster och skum. Ett jobb som kräver både utbildning och regelbundna läkarkontroller. Alla som jobbar med dessa material måste ha ett tjänstbarhetsintyg som läkarna utfärdar.

Om man över tid slarvar med den personliga skyddsutrustningen, ibland med arbetsgivarens goda minne, är risken stor att man utvecklar de typiska sjukdomar som isocyanater ger.

” Eftersom medlemmen saknade tjänstbarhetsintyg fick han ingen lön

I det här fallet hade medlemmen drabbats av astma, vilket innebar att han inte fick ett nytt godkänt tjänstbarhetsintyg. Företaget hade inga möjligheter att omplacera och uppsägningen blev ett faktum.

Under normala omständigheter hade medlemmen haft rätt till sex månaders uppsägningstid. För att ha rätt till lön under uppsägningstiden krävs det dock att den anställde utför något av värde för arbetsgivaren. Men eftersom medlemmen inte fick något tjänstbarhetsintyg kunde han inte arbeta och hade därför inte rätt till någon lön under uppsägningstiden.

Så att slarva med skyddsutrustningen innebär inte bara att man riskerar en livslång sjukdom, det kan även leda till arbetslöshet.

Marie Thegerström
Text och foto

stem för rivning

frånvaro. Istället lyser en lampa i det frångesatta fönstret. Den sitter på en tättslutande plywoodskiva där även en ”strömgroda” och en kraftig utsugsfläkt monterats in.

– En miljöburk funkar inte, säger Ronny Samuelsson, företagets ägare.

Intill vändplatsen på utsidan står en blågul glänsande sugbil. Från den ringlar en grov slang ner i källaringången och vidare i sammankopplade femmetersdelar till aktuell våning och den slang man monterat genom våningsplanen ända upp till nionde våningen. Det är där man börjar rivningsarbetet.

– Vi river en stam på fem dagar. Måndag morgon stänger rörläggaren vattnet, elen kopplas ur, vi täcker in och river inredning och tar hissen ner med den, berättar Ronny Samuelsson.

Därefter bilas och bankas puts, kakel,

klinker och annat ner och på onsdagar kommer sugbilen. Max Andersson hanterar slangens sugmunstycke på våning åtta. Det blir svettigt under masken. Jonas Rask och bilskötaren Stefan Nylander bevakar och slår och skakar på slangerna om något fastnar.

Resten av veckans dagar efterslipas väggar och golv. Hål görs. Med fläkten igång.

– Det här metoden bygger på sunt förnuft och bra planering mellan yrkesmän och beställaren. Alla projekt har följt tidplan, betonar Ronny Samuelsson. Anders Karlsson, regionalt skyddsombud i Byggnads Väst, hoppas att fler företag tänker till. En bra arbetsmiljö är lönsam på många sätt. Även ekonomiskt.

Välkommen på medlemsmöte

Varje medlem tillhör en medlemskrets och bostadsorten avgör vilket möte som är ditt. Kontaktpersoner och mer info finns på hemsidan, bygg.nads.se/vast (klicka på **Medlemskretsar**). De medlemskretsar som inte har med sina möten här kan ha lagt in dem på vår hemsida. Eller ring närmaste Byggnadskontor (se sidan 2).

Alingsås

24 april, kl 17:30
Kaffe och varmkorv från 17:00
ABFs lokaler, S Strömg 15, Alingsås

Bengtstors/Ed

24 april. Kl 16:30
Restaurang Tjuren, Ed

Borås

25 mars. Kl 18:00
Byggnads Västs kontor,
Magasinsg 10, Borås

Falkenberg

5 maj. Kl 18:30
Byggnads lokal, Bergåsavägen

Göteborg Centrum

9 april kl 17:00.
Heurlins plats 9, vån 4.
Byggnads västs samlingslokaler

Hisingen

23 april. Kl 17:00
Backa Folkets hus

Hylte

14 maj, Kl 19:00
På programmet: Avtalsinformation
Bågskytte Gislaved (Viltmål)

Lidköping

10 mars. Kl 18:30
Läktarsalen Lidköpings Folkets hus
9 maj. Kl 17:00
Minigolf på Campingen

Stenungsund

28 april. Kl 17:30, fika från 16:30
Stenungsunds kommunhus,
Strandvägen 15

Uddevalla

22 maj. Kl 18:00.
Båten Britta, Uddevalla

Vara

24 mars. Kl 18:00
Rosa huset, Vara

Varberg

8 maj. Kl 18:30
Folkets Hus Varberg

Vårgårda/Herrljunga

15 maj. Kl 18:00
Ölanda skjutbana

Vänersborg

22 april. Kl 18:30
Nygatan, Vänersborg

Åmål/Mellerud

24 april. Kl 18:30
ABF-lokalen, Åmål

Östra Skaraborg

Torsdag 13 mars. Kl. 17:15
Arena Skövde (medtag badkläder)
Anmäl senast 11 mars
0706-53 27 00 el 0702-68 15 24

Så blir du medlem i facket

Inträdesansökan

Enklast är att fylla i dina uppgifter på hemsidan bygg.nads.se. Klicka på fliken **Medlemskap/Bli medlem**.

Medlemsavgiften

Lönen avgör storleken på din medlemsavgift. Ange din inkomst på bygg.nads.se. Logga in på medlemsidorerna och följ instruktionerna. På hemsidan ser du också de olika avgiftsstegen. Du kan också ringa för att få mer info: **010-601 14 14**.

Autogiro

Att betala avgift via autogiro är bekvämt. Skriv ut blanketten från hemsidan eller ring telefonnumret ovan så skickar vi en blankett till dig.

Bildgåtan

Bilden visar en del av en maskin som kan underlätta vardagen i både små och stora hus. Vad är det för maskin? Fyra trisslotter sänds till den medlem vars rätta svar dras först ur mejl-/brevhögen. Svar skickas senast 14 april till johanna.lundstrom@bygg.nads.se eller till postadress i Göteborg, se sid 2. Uppge namn, adress och person- eller medlemsnummer.